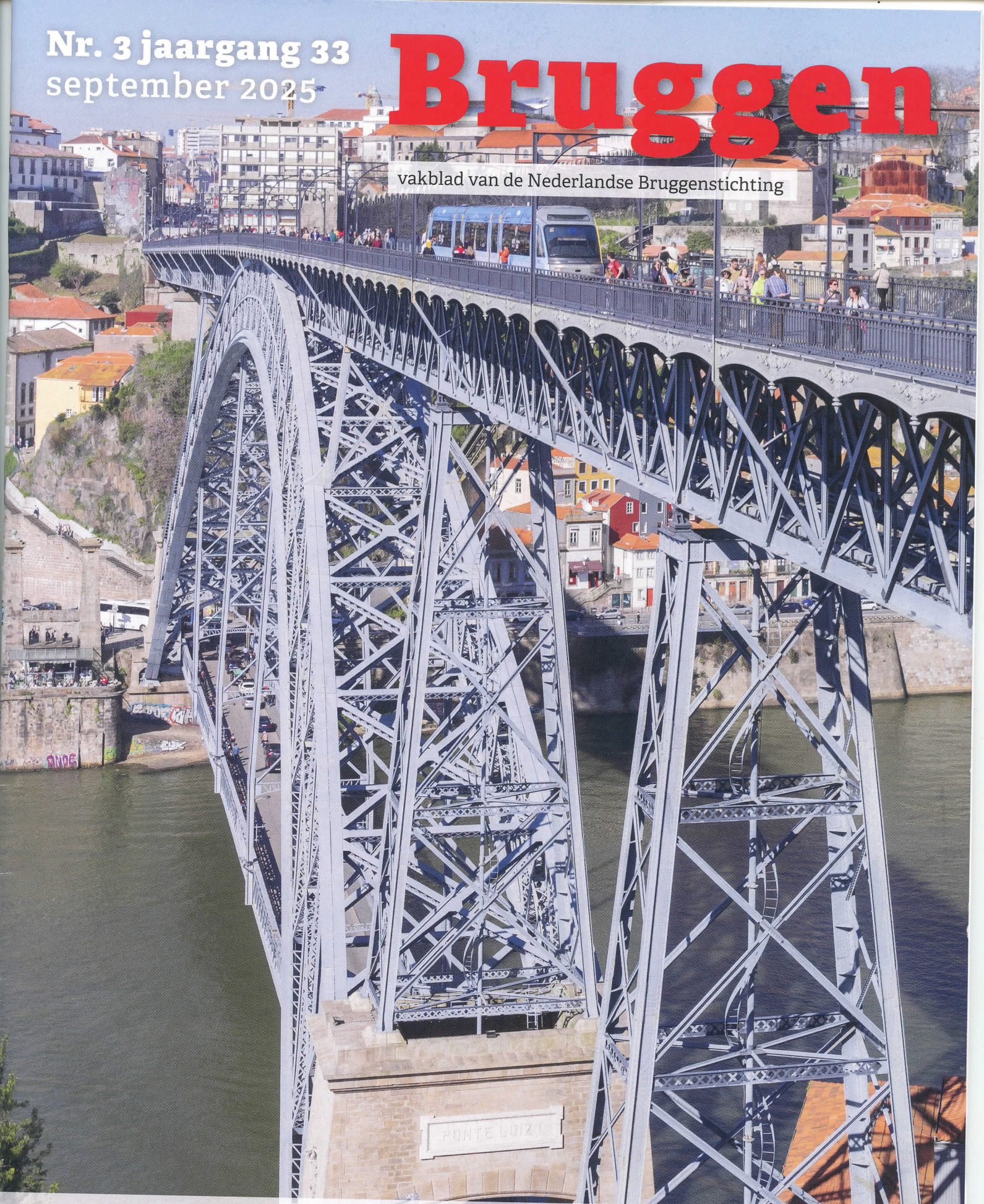
Nr. 3 jaargang 33
september 2025

Bruggen

vakblad van de Nederlandse Bruggenstichting

NIEUWE FIETSBRUG IN DEN HELDER

VLONDERBRUG IN NATUURGEBIED

ROZEMARIJNBRUG DELFT VERVANGEN

Coverfoto:
Jeroen Hermkens tekende met inkt de Ponte de Dom Luís I van Porto

Inhoud

BRUGGEN

De Nederlandse Bruggenstichting is een onafhankelijk kenniscentrum dat zich richt op het vastleggen en uitdragen van kennis over bruggen

Opgericht 10 april 1992

Redactie
Jan Arends, Michel Bakker,
Elisabeth van Blankenstein, Fred van Geest,
Teus Molenaar en Wils van Soldt.

Bestuur
Fred Westenberg (voorzitter),
Dick Schaafsma (secretaris),
Jan-Willem Warmer (penningmeester),
Beate Vlaanderen, Bert Hesselink,
Pjotr Mak, Nicolle van Dijk en Johan Bolhuis.

Raad van Advies
Arup Nederland, DIVV Amsterdam,
Iv, Janson Bridging, Movares, ProRail,
Rijkswaterstaat, Ingenieursbureau
Westenberg.

Bruggen
Het tijdschrift BRUGGEN verschijnt vier maal per jaar.
Abonnement € 42,50 per jaar. Gratis voor begunstigers van de Nederlandse Bruggenstichting.
Losse nummers: € 12,50, te bestellen via info@bruggenstichting.nl

Kopij
De kopij dient voorzien te zijn van naam, adres en telefoonnummer van de inzender. Inzendingen kunnen zonder opgaaf van redenen worden geweigerd.

Advertenties
Belangstelling voor een advertentie? Informeer naar de mogelijkheden via info@bruggenstichting.nl

Redactieadres
Nederlandse Bruggenstichting,
Lange Kleiweg 34,
2288 GK Rijswijk
Tel: 06 - 288 19 650
e-mail: redactie@bruggenstichting.nl

Hoofdredactie
Teus Molenaar
E-mail: redactie@bruggenstichting.nl

Website
www.bruggenstichting.nl

Grafische vormgeving
Persmanager, Den Haag

Uitgeverlj
Geomares; Durk Haarsma
www.geomares.nl

geomares

Oplage
600
ISSN 1571-4586

(Verdwenen) bruggen in Hoogeveen
In de geschiedschrijving van Hoogeveen blijft één aspect vaak onderbelicht: het rijke netwerk van waterwegen en bruggen dat het gebied in de 19e en vroeg 20e eeuw doorkruiste ten dienste van de bloeiende veen- en turfindustrie tussen circa 1820 en 1910.

Ophaalbrug Laag Keppel gerenoveerd
Ophaalbrug Laag Keppel ligt net ten zuiden van het dorp Laag Keppel in de huidige provinciale weg N814 die enerzijds een verbinding vormt met de N317 naar Doesburg en anderzijds via de N314 naar Zutphen. Zij waren belangrijke handelsroutes.

Stadswapen verwerkt in brugleuning
West 8 is verheugd met de voltooiing van een nieuwe fietsbrug naar de wijk Willemsoord in Den Helder. Deze nieuwe verbinding, speciaal ontworpen voor langzaam verkeer, vormt een belangrijke schakel tussen het stadshart van Den Helder en Willemsoord.

Inspecties richten op duurzaamheid
Het Klimaatakkoord en het Grondstoffenakkoord vragen een andere kijk op inspecties van bruggen: van een lineaire naar een circulaire werkwijze. Hergebruik van bestaande constructieonderdelen wint namelijk aan belang.

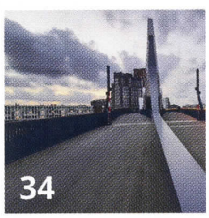
Vlonderbrug in natuurgebied
In opdracht van Utrechts Landschap heeft W2 Support recent een bijzondere brug gerealiseerd: een robuuste en duurzame vlonderbrug van maar liefst 65 meter lang en 2 meter breed, die naadloos opgaat in het omliggende natuurgebied.

Standaarden voor duurzame bruggen
Veel fiets- en voetbruggen zijn aan vervanging toe. Een ideale gelegenheid om dan te kiezen voor een duurzaam exemplaar. Welke opties zijn er en wat zijn de uitgangspunten? De creatieve ingenieurs van ipv Delft hebben ze op een rijtje gezet.

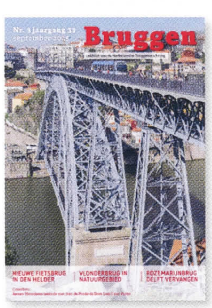

Rozemarijnbrug in Delft is vervangen
De Rozemarijnbrug aan het Achterom is de enige echte fietsbrug in de Delftse binnenstad. Gelegen op de doorgaande route tussen de TU Delft en het station, is het bovendien een veelgebruikte brug. De bestaande fietsbrug is onlangs vervangen.

Onderzoek bruggen in Drechtsteden
Veertien bruggen in de Drechtsteden hield de Fietsersbond tegen het licht. De algemene conclusie is dat de fietspaden te smal zijn. Uitzonderingen zijn de Witte Brug in Papendrecht en de Prins Clausbrug in Dordrecht.

3 Van de redactie
9 De boekenplank
9 Symposium Fiets+Voetbruggen
18 Pentekening van Ponte de Dom Luis I
33 Archief Bruggenstichting verhuisd

Op de voorpagina
Eén van de belangrijkste monumenten en publiekstrekkers van Porto is de Ponte de Dom Luís I, vernoemd naar koning Lodewijk I van Portugal (1838-1889). De Nederlandse kunstenaar Jeroen Hermkens maakte er een pentekening van. Overigens ook een litho. Voor zijn grote litho's ontving hij in 1996 de Nederlandse Grafiekprijs, en in 2006 werd hij uitgeroepen tot Nederlands kunstenaar van het jaar.

Onderzoek Fietsersbond naar passages Drechtsteden

‘Over de brug’

T. Molenaar

Veertien bruggen in de Drechtsteden hield de Fietsersbond tegen het licht. De algemene conclusie in het rapport ‘Over de brug’ is dat de fietspaden, zeker als ook voetgangers er gebruik van maken, te smal zijn. Uitzonderingen zijn de Witte Brug in Papendrecht en de Prins Clausbrug in Dordrecht.

▲ *De reling van de Papendrechtsebrug is een voorbeeld van een zekere ‘geslotenheid’. (Foto’s: William Nederpelt)*

Volgens het onderzoek van Frits Baarda, dat in 2023 is gepubliceerd, kende alleen de gemeente Dordrecht alleen al 704 bruggen. In dit onderzoek is vooral gekeken naar de bruggen die een belangrijke rol (doorfietsroute) spelen in het lokale/regionale netwerk van de Drechtsteden.
Tijdens de fietsvierdaagse in 2022 kreeg de Fietsersbond Drechtsteden meerdere klachten over een aantal passages.
Reden voor Arij van der Stelt en William Nederpelt van de belangenorganisatie om de grieven te onderzoeken. “Deze passages vormen vaak een flessenhals in het wegennet: druk, smal en soms met een aanzienlijk hoogteverschil. Deze factoren zouden kunnen leiden tot een verminderd fietsgebruik, ook al omdat alternatieve routes misschien ontbreken.”
Ook speelt mee dat een aantal van de overspanningen aan renovatie toe is. Eventuele onderzoeksresultaten zouden dan deel kunnen uitmaken van de herstelplannen.
Vrijwilligers hebben de bruggen bekeken en er is een enquête gehouden. Het onderzoek is te vinden op de website van de Fietsersbond: https://drechtsteden.fietsersbond.nl/2024/11/19/bruggen-verbinden-toch/. De bevindingen zijn getoetst aan richtlijnen van Rijkswaterstaat en CROW.

Bruggenangst

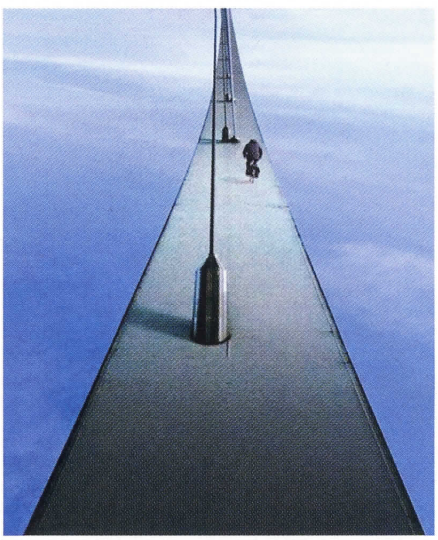
Naar aanleiding van de kritiek die de bond binnenkreeg, vroegen de vrijwilligers zich af of er iets bestaat als ‘bruggenangst’. In medische termen gaat het dan over gephyrofobie. Het is een specifieke fobie waarbij iemand intense angst ervaart bij het idee of de handeling van het berijden van een brug.
Mensen die aan deze aandoening lijden, hebben hoogstwaarschijnlijk niet meegedaan aan de fietsvierdaagse in 2022, wetende dat zij hun angst zouden moeten overwinnen. Uit de antwoorden op de vragenlijst blijkt ook niet dat na het oversteken van de onderzochte bruggen dringend een bezoek aan een psychiater gewenst is.
Toch valt er nog het nodige te verbeteren. Een algemene opmerking van de opstellers van het rapport is dat de bruggen in beginsel zijn ontworpen voor het snelverkeer. “Het langzaam

▲ *De Prins Clausbrug in Dordrecht komt als beste uit de bus.*

▲ *De reling van de Moerdijkbrug is te open en geeft daardoor een onveilig gevoel. Dit is één van de kritiekpunten van de Fietsersbond*

▲ *De cover van het rapport: de eenzame fietser op een onbestemde overspanning.*

verkeer lift meestal ondergeschikt mee."
De fiets- en voetgangersbrug over het Wantij in Dordrecht, de Prins Clausbrug, is de beste. De overspanning is geopend op 26 oktober 2021. Ondervraagden zijn het minst te spreken over de Brug over de Noord, ook wel de Alblasserdamsebrug genoemd. Deze stamt uit 1939 en wordt momenteel gerenoveerd door Yunex Traffic en Heijmans Infra.

Minder doorzichtige relingen

Bij de aanbevelingen staat dat het de voorkeur heeft om wat minder doorzichtige relingen te gebruiken, zodat fietsers niet het gevoel hebben al te makkelijk te water te raken. Ook zou er meer aandacht mogen zijn voor de afscheiding tussen de snelverkeers-verbinding en die voor fietsers/voetgangers. Vooral om verblinding in de avond en nacht te voorkomen, maar bijvoorbeeld ook om hinder door opspattend regenwater tegen te gaan.
Het rapport is op 19 november 2024 overhandigd aan Kees van der Burg. Hij is directeur-generaal van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Later nam Frederik Zevenbergen, gedeputeerde Verkeer van de provincie Zuid-Holland, de notitie in ontvangst.

Tijdsbeeld

Overigens laat de studie zien dat in de loop der jaren de fietser meer aandacht hebben gekregen van ontwerpers. Bij de oudste bruggen is het min of meer behelpen. Zij zijn ontworpen in een tijd dat er minder werd gefietst en bovendien het fietspad eigenlijk alleen maar tweewielers bediende.
Tegenwoordig delen de rijwielers de ruimte op bruggen met scootmobielen, voetgangers, gehandicaptenvoertuigen, peddelaars op elektrische fietsen en bakfietsers. ■

Over de auteur

Teus Molenaar is hoofdredacteur van Bruggen.